

ДОВІДКА

**про творчий внесок у цикл наукових праць
«Дитина й дитинство в Гетьманщині XVIII ст.: соціально-історичний та
історико-антропологічний виміри» претендента на здобуття премії
Президента України для молодих вчених 2022 року
Сердюка Ігоря Олександровича**

Сердюк Ігор Олександрович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії України Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка є одноосібним автором циклу наукових праць «Дитина й дитинство в Гетьманщині XVIII ст.: соціально-історичний та історико-антропологічний виміри», висунутого на здобуття премії Президента України для молодих вчених 2022 року.

У представленому циклі праць вперше в українській історіографії комплексно і всебічно досліджено феномен дитинства, що функціонував у суспільстві Гетьманщини XVIII ст. Автор здійснив ґрунтовний аналіз писемних, візуальних та матеріальних джерел. На основі різних наукових підходів і критеріїв з'ясовано вікові межі дитинства та його періодизації у баченні суспільства Гетьманщини, комплексно досліджено найважливіші явища в житті дитини у традиційному релігійному суспільстві (народження, хрещення, смерть), вивчено бачення цих явищ тогочасним соціумом, а також відповідні стратегії та ритуальні практики дорослих.

Авторові вдалося реконструювати механізми соціалізації дитини в суспільстві Гетьманщини, дослідити різні аспекти ставлення до життя і смерті дитини, емоційний складни, іншування байстрюків і дітей-жебраків, сприймання школярів та малолітніх сиріт. Зроблені висновки дозволяють повному поглянути на суспільство Гетьманщини як таке, що на рівні повсякденного життя успішно опиралося урядовим ініціативам Російської імперії. Цикл праць доводить, що у суспільстві Гетьманщини, котре у XVIII ст. намагалося унормувати Російська імперія, дитинство і родинне життя були сферами, що зазнали найменших змін.

Дослідження І. О. Сердюка вперше на українському матеріалі показують дитинство як соціально сконструйоване явище, котре є змінним феноменом, що визначається релігійним світоглядом, економічною моделлю, патріархальними відносинами, відсутністю втручання держави. Це, у свою чергу поглиблює розуміння домодерної України через призму теорії аграрного доіндустріального суспільства.

Виконанні дослідження мають значний популяризаційний складник. Книга «Маленький дорослий: дитина й дитинство в Гетьманщині XVIII ст.» (Київ, 2018) отримала широкий резонанс, зокрема потрапила до короткого списку «Лідери літа» Всеукраїнського конкурсу «Книжка року 2018» (номінація «Минувщина»). Її презентації відбулися в низці ЗВО України, а результати були представлені громадськості в інтерв'ю для провідних Інтернет-видань, низці науково-популярних програм та телеперач. У 2020 р.

книга була удостоєна найпочеснішої недержавної нагороди в галузі української гуманітаристики – Міжнародної премії імені Івана Франка.

Про наукову вагу зазначених досліджень свідчить також те, що вони частково виконувалися у рамках відповідної державної науково-дослідної теми МОН України для молодих вчених «Дитина й дитинство у державно-правовому регулюванні, релігійних нормах та народних уявленнях середньовічної і ранньомодерної України» (номер державної реєстрації 0117U004973) за керівництва І. Сердюка.

Про міжнародне визнання напрацювань І. Сердюка свідчить грантова підтримка досліджень, що входять до циклу праць, отримана від авторитетних закордонних інституцій. Претендент отримував гранти Міжнародної асоціації гуманітаріїв (2010–2011 рр.) та Наукового товариства імені Шевченка в Америці (2014, 2016 рр.). І.О. Сердюк був учасником закордонних наукових стажувань, зокрема при факультеті «Artes Liberales» Варшавського університету (Варшава, 2016 р.) та Літньої школи для молодих дослідників у Римі (2017 р.).

На основі праць наукового циклу І.О. Сердюк розробив авторські навчальні курси «Родина і шлюб в історії України», «Історична демографія Гетьманщини», «Історія дитинства у світлі писемних джерел та матеріальної культури». Курси успішно апробовані в навчальному процесі студентів-істориків ПНПУ імені В.Г. Короленка. Також відповідний курс читався студентам гуманітарного факультету Національного університету «Києво-Могилянська академія», де Сердюк І.О. працював на посаді запрошеного викладача.

Цикл праць складається із 4 монографій (1 одноосібна, 1 англійська), бібліографічного покажчика, 34 статей у фахових наукових виданнях (з них 2 статті у виданнях індексованих у б.д. Scopus), 11 статей та матеріалів наукових конференцій. Автором отримано 4 свідоцтва про авторське право на твір.

Загальний індекс цитування публікацій Сердюка І.О. за даними міжнародної наукометричної бази Google Scholar складає 275, h-індекс дорівнює 8; за даними міжнародної наукометричної бази Scopus кількість цитувань публікацій складає 4, h-індекс дорівнює 2.

Загальний індекс цитування публікацій, що складають цикл праць за даними міжнародної наукометричної бази Google Scholar складає 129, h-індекс дорівнює 5; за даними міжнародної наукометричної бази Scopus кількість цитувань публікацій складає 2, h-індекс дорівнює 1.

Ректор

Автор

М. ГРИНЬОВА

І. СЕРДЮК